Sisäministeriö NEUVOSTORAPORTTI SM2021-00254

KVY Rytkönen Riikka(SM) 16.06.2021

Asia
OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 7.-8.6.2021; Sisäasiat

Kokous
Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 07.06.2021 - 08.06.2021

Puheenjohtaja esitteli edistymisraportit Europol-asetuksen ja kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan direktiivin käsittelystä.

Ministerit keskustelivat pandemian vaikutuksista rikollisuuteen ja keskustelussa korostui lähi- ja perheväkivallan lisääntyminen sekä lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin määrän kasvu. Rikolliset ovat sopeutuneet nopeasti pandemiatilanteeseen.

Komission tekoälyä koskevan asetusehdotuksen vaikutukset sisäisen turvallisuuden näkökulmasta herätti laajaa keskustelua ja ministerit ilmaisivat huolensa lainvalvontaviranomaisten mahdollisuuksista hyödyntää tekoälyn tarjomia mahdollisuuksia rikosten ennaltaestämisessä ja tutkinnassa. Perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamista korostettiin ja toisaalta tuotiin esiin lainvalvontaviranomaisten olevan perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen valvoja ja takaaja. Suurin osa ministereistä kannatti erillisen, yksityiskohtaisen vaikutusarvioinnin laatimista tekoälyasetuksen vaikutuksista lainvalvontaviranomaisten toiminnan kannalta. Muutamat ehdottivat erillistä lainvalvontaspesifiä tekoälyä koskevaa lainsäädäntöinstrumenttia.

Komission kesäkuun alussa antama Schengen-strategia otettiin jäsenvaltioiden toimesta positiivisesti vastaan ja ministerit ilmaisivat vahvaa halukkuutta kehittää Schengeniä. Suurinta yhteisymmärrystä jäsenvaltioiden kesken löytyy ulkorajavalvonnan vahvistamiseen ja poliisiyhteistyön kehittämiseen liittyen. Yleisesti ottaen sisärajavalvontaa korvaavat toimet nähtiin tervetulleena avauksena ja useat jäsenvaltiot kannattavat erityisesti modernin teknologian käytön lisäämistä. Komissiolta toivottiin tähän liittyen yksityiskohtaisempia tietoja kehitysajatuksista. Suurin jäsenvaltioita jakava asia on Schengenin sekä maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan liittäminen komission esityksen mukaisesti toisiinsa.

TIISTAI 8. KESÄKUUTA 2021 (klo 10.00)

SISÄASIAT

1. Asetus Europolista annetun asetuksen (EU) 2016/794 muuttamisesta
9158/21; Edistymisraportti

Julkinen asiakohta: https://video.consilium.europa.eu/event/fi/24622

Puheenjohtaja raportoi Europol-asetuksen muuttamista koskevien neuvotteluiden edistymisestä kuluneen kevään aikana. Neuvotteluissa on edistytty paljon, esimerkiksi liittyen sääntelyyn yhteistyöstä yksityisen sektorin kanssa, Europolin hallinnointiin, sekä yhteistyöhön kolmansien maiden kanssa. Lisäksi neuvotteluissa on käsitelty yhteistyötä Euroopan syyttäjänvirasto EPPOn kanssa. Keskeinen kysymys on myös se, voidaanko Europolia pyytää mukaan kansalliseen tutkintaan. Puheenjohtaja toivoo, että edistystä tapahtuu vielä sen kaudella. Edistystä on myös tapahtunut laajoja ja monimutkaisia tietoaineistoja (big data) koskevissa säännöksissä sekä tietosuojasääntelyn lähentämisessä yleisen tietosuojasääntelyn kanssa. OSA-neuvostoa edeltävällä viikolla puheenjohtaja oli myös tuonut keskusteluun uuden kompromissiehdotuksen liittyen kolmansien maiden toimittamaan tietoon ja Europolin oikeuteen syöttää tietoja SIS-tietojärjestelmään. Puheenjohtaja uskoo, että tähän kysymykseen löytyy ratkaisu lähiviikkoina.

Komissio korosti Europolin tarjoavan lisäarvoa konkreettisesti, kuten samanaikaisesti tiedotustilaisuudessa esillä oleva ANOM-tapauksen yhteistyö osoittaa. Europol, FBI ja Australia tiedottavat saman aikaan merkittävästä ja laajasta yhteistyöstä. Pandemian aikana ihmiset ovat siirtyneet viettämään aikaa yhä enemmän verkkoon. Myös lasten seksuaalinen hyväksikäyttö on lisääntynyt. Viime vuonna komissio julkaisi lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjuntaa koskevan strategian. Europolia koskevan lainsäädäntöehdotuksen tarkoituksena on tehostaa Europolin työtä. Komissio kiitti jäsenvaltioita edistymisestä neuvotteluissa. Komissio korosti, että on tärkeää, että luotetuista kolmansista maista saadut tiedot vierastaistelijoita on jäsenvaltioiden saatavilla Schengenin tietojärjestelmästä. Europolin on tärkeää voida tukea jäsenmaita myös digitaalisella aikakaudella. Europolin tulee voida tukea jäsenvaltioita myös ns. big datan käsittelyssä ja siksi Europolin tulee voida käsitellä ja analysoida big dataa. Voidakseen tukea jäsenvaltioita paremmin, Europolin tulee voida rekrytoida lisää henkilökuntaa, mutta tämä voi tapahtua vasta kun uusi lainsäädäntö on voimassa.

2. Direktiivi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä
8969/21; Edistymisraportti

Julkinen asiakohta: https://video.consilium.europa.eu/event/fi/24622

Puheenjohtaja antoi tilannekatsauksen kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskevan direktiiviehdotuksen käsittelystä. Tavoitteena on saada ehdotuksen ensimmäinen lukukierros päätökseen kesäkuun loppuun mennessä. Prosessi on ollut tiivis ja jäsenvaltiot ovat esittäneet yli 700 kysymystä. Uusi ehdotus on välttämätön. On vahvistettava yhteiset pelisäännöt EU-tasolla. Jäsenvaltioilla on päävastuu kansallisesta turvallisuudesta. Neuvotteluja on koordinoitava neuvostossa eri sektoreiden välillä. Työtä on vielä paljon, mutta tarkoitus on, että Slovenian puheenjohtajakaudella voidaan aloittaa neuvoston yhteisen kannan muodostaminen.

Komissio korosti, että uusi oikeudellinen puitteisto on tarpeellinen ja on huolehdittava kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä. Työ teknisellä tasolla ollut hyvin intensiivistä ja puheenjohtaja on

ohjannut keskusteluja rakentavasti. Kiitti jäsenvaltioiden sitoutumisesta neuvotteluihin. Kyse on minimisääntelystä ja jäsenvaltiot voivat säätää omista erityispiirteistään. Tavoitteena on parantaa sisämarkkinoiden toimintaa. Kansallisen turvallisuuden asiat pysyvät ehdotuksen ulkopuolella ja ovat jäsenvaltioiden vastuulla. Tämä sektorit ylittävä aloite vaatii paljon koordinointityötä. Komissio on valmis tukemaan jäsenvaltioita.

3. COVID-19 ja rikollisuus: tilanne vuotta myöhemmin
8997/21; Keskustelu

Ministerit keskustelivat koronaviruspandemian vaikutuksista rikollisuuden torjuntaan. Tarkoitus oli pohtia, miten häiriönsietokykyä ja varautumista voidaan vahvistaa sisäisen turvallisuuden alalla, jotta voidaan puuttua pandemian seurauksiin ja varautua mahdollisiin vastaaviin kriiseihin tulevaisuudessa. Puheenjohtaja totesi pandemian seurausten näkyvän monella alalla. Ihmiset käyttävät verkkoa enemmän. Yhteiskunnalliset pitkäaikaiset vaikutukset, mukaan lukien talousvaikutukset, vaikuttavat kansalaisiin. Puheenjohtaja nosti esiin EMPACTin (Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin) puitteissa tehdyn yhteistyön tulokset ja totesi sen olleen tärkein työkalu kansainvälistä järjestäytynyttä rikollisuutta torjuttaessa.

Komissio toi esiin, että rikolliset ovat sopeutuneet nopeasti pandemiaan. Komissio antoi huhtikuussa järjestäytynyttä rikollisuutta koskevan strategian. Suurin muutos on tapahtunut kyberympäristössä. Lasten seksuaalista hyväksikäyttöä koskeva materiaali on lisääntynyt verkossa merkittävästi. Komissio haluaa seuraavaksi esitellä kattavat ja pitkän aikavälin puitteet lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi. Yritysten on pakko puuttua tilanteeseen ja tarvittaessa siirrytään vapaaehtoisista toimista pakottavaan lainsäädäntöön. Kyberhyökkäykset ja verkkopetokset ovat lisääntyneet. Rikolliset ovat myyneet yli miljardi rokoteannosta verkossa. On katsottava, että lainvalvontaviranomaiset pääsevät tietoon käsiksi ja saadaan rikolliset rikosoikeudelliseen vastuuseen. Tietojen säilyttäminen on olennainen kysymys. Komissio toivoo, että keskusteluissa pohdittaisin myös lainsäädäntöpuitteistoa tietojenkäsittelylle. Tavoitteena on tehokas ja oikeusvarma järjestelmä. Sähköistä todistusaineistoa tarvitaan ja sitä koskevat trilogineuvottelut ovat edenneet. Myös Budapestin lisäpöytäkirjaa koskevissa neuvotteluissa on edetty. Nämä ovat tärkeitä instrumentteja kyberrikollisuuden vastaisessa taistelussa. Salatun tiedon käsittely on myös tärkeä kysymys ja komissio pohtii ratkaisumalleja. Neuvoston päätelmät EMPACT-prioriteeteiksi on tärkeä huomata, sillä yhteistyöllä saamme konkreettisia tuloksia. Rikolliset ovat sopeutuneet koronakriisiin, meidän on tehtävä yhteistyötä, jotta voimme toimia tehokkaasti myös kriisiaikoina.

Keskustelussa ministerit nostivat esiin erityisesti lähi- ja perheväkivallan lisääntymisen, verkkorikollisuuden, petokset ja väärennökset, sekä lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin määrän kasvun. Riippuvuus tietotekniikasta on kasvanut sekä suuren yleisön että viranomaisten piirissä. EU-yhteistyö on tukenut pandemian aikana, ja Europol ja muut virastot ovat tuottaneet jatkuvaa tilannekuvaa. Europolilla on paljon työkaluja ja hyviä tuloksia on saatu aikaan. On kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että rikollisjärjestöt eivät pääse hyödyntämään talouden tukijärjestelmiä ja hyväksikäyttämään taloudellisesti heikkoja yrityksiä. Rikostentorjunta on olennaista myös taloudellisen toipumisen kannalta.

4. Tekoäly sisäisen turvallisuuden näkökulmasta
9096/21; Komission esitys ja keskustelu

Ministerit keskustelivat kokouksessa tekoälystä sisäisen turvallisuuden näkökulmasta. Komissio antoi huhtikuussa 2021 asetusehdotuksen tekoälyn eurooppalaisesta lähestymistavasta. Ministereiden oli tarkoitus keskustella erityisesti ehdotuksen vaikutuksista lainvalvontaan. Puheenjohtaja totesi, että

asetusehdotusta koskevat neuvottelut käydään neuvoston televiestintäpuolella, mutta tekoälyllä on useita ulottuvuuksia ja koordinaatio eri sektoreiden välillä on tärkeää. Puheenjohtaja nosti esiin asetuksen artiklan 5, joka kieltää reaaliaikaisen biometrisen tunnistamisen julkisissa tiloissa – asetus sisältää vain muutamia poikkeuksia. Lisäksi sisäisen turvallisuuden kannalta olennaista on huomata se, että monet lainvalvontaviranomaisten käyttämät tekoälyä hyödyntävät tietojärjestelmät on luokiteltu korkean riskin järjestelmiksi. Lainvalvontaviranomaisten on kerättävä tietoa ja vaihdettava sitä asianmukaisesti tehtäviensä suorittamiseksi. On mietittävä, miten tekoälyllä kerätyt tiedot voidaan ottaa käyttöön järkevästi. Ehdotuksen seuraamukset on arvioitava yksityiskohtaisesti.

Komissio korosti, että tekoälyllä on paljon annettavaa laajasti yhteiskunnan eri aloille. Perus- ja ihmisoikeudet tulee olla keskiössä. Komissio haluaa, että EU on alan globaalijohtaja, kansalaiset ovat keskiössä ja tekoälyn käyttö oikeusvarmaa. Tutkintoja voidaan tehostaa tekoälyllä. Komissio on tehnyt riskipohjaisen analyysin ja mitä korkeampi riski, sen tiukempi sääntely. Tekoälylle on joitain kiellettyjä käyttötapoja, sillä niitä ei voida hyväksyä perusoikeusnäkökulmasta. Reaaliaikainen biometrinen tunnistaminen on suuririskistä toimintaa, massojen tarkkailu ei voi olla mahdollista muuta kuin poikkeustapauksissa. Esimerkiksi biometrinen tekoälyä hyödyntävä tunnistaminen voi auttaa löytämään uhreja tai terroristeja. Etätunnistamisella on oltava riippumattoman toimijan lupa. Katsottava miten näitä teknologiota voidaan avoimesti käyttää hyväksi.

Asetusehdotusta pidettiin yleisesti tervetulleena, mutta vaikutukset sisäisen turvallisuuden näkökulmasta herätti laajaa keskustelua ja ministerit ilmaisivat huolensa lainvalvontaviranomaisten mahdollisuuksista hyödyntää tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia rikosten ennaltaestämisessä ja tutkinnassa. Perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamista korostettiin ja toisaalta tuotiin esiin lainvalvontaviranomaisten olevan perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen valvoja ja takaaja. Monet peräänkuuluttivat sääntelyyn käytännönläheisempää ja suhteellisempaa lähestymistapaa. Korkean riskin järjestelmän määritelmää tulisi tarkentaa niin, että keskityttäisiin teknologian tai järjestelmää käyttävän sektorin, kuten lainvalvonta, sijaan käyttötarkoitukseen ja sen vaikutuksiin. Suurin osa ministereistä kannatti erillisen, yksityiskohtaisen vaikutusarvioinnin laatimista tekoälyasetuksen vaikutuksista lainvalvontaviranomaisten toiminnan kannalta. Muutamat ehdottivat erillistä lainvalvontaspesifiä tekoälyä koskevaa lainsäädäntöinstrumenttia.

Suomi tuki asetusehdotuksen ihmislähtöistä lähestymistapaa sekä unionin yhteisten arvojen kunnioittamista ja kansalaisten osallistumisen ja luottamuksen vahvistamista yhteiskuntaan ja demokratiakehitykseen. On tärkeää varmistaa perus- ja ihmisoikeuksien ja erityisesti tietosuojan suojaaminen. Suomi kannattaa ehdotuksen riskipohjaista lähestymistapaa. Ehdotuksella on merkittäviä vaikutuksia lainvalvontaviranomaisten toimintamahdollisuuksiin. Suomessa tutkitaan edelleen ehdotuksen vaikutuksia. Lainvalvontaviranomaisten kannalta relevantit kohdat asetusehdotuksessa liittyvät biometriseen etätunnistamiseen ja sisäisen turvallisuuden alan korkean riskin luokkaan luokiteltuihin tekoälyä hyödyntäviin järjestelmiin. On selvää, että ehdotus rajoittaa teknologian käyttöä vakavien rikosten ennalta estämisessä ja tutkinnassa. On olennaista, että poliisitoiminnan kehittämisessä voimme vähentää manuaalista työtä. Tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia tulee voida hyödyntää perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. Operatiivinen kenttä muuttuu nopeasti ja rikolliset hyödyntävät uusinta teknologiaa. On varmistettava, että ehdotuksen seuraukset lainvalvontaviranomaisten työlle on perusteellisesti tutkittu. Suomi kannattaa yksityiskohtaisempaa vaikutusten arviointia oikeus- ja sisäasioiden sektorilla ja erityisesti lainvalvontaviranomaisten toimintaan liittyen.

Komissio totesi ymmärtävänsä jäsenvaltioiden huolenaiheet. Tekoäly on tärkeä lainvalvontaviranomaisten työkalu. On oltava kansalaisten luottamus tekoälyn käyttöön, lainsäädännöllisen puitteiston luominen edistää sitä. Komissio on tarvittaessa valmis tekemään yksityiskohtaisempaa vaikutusten arviointia.

5. Tiedonanto Schengen-strategiasta
9441/21; Komission esitys ja alustava keskustelu

Komissio esitteli 2.6.2021 antamansa tiedonannon Schengen-strategiasta ja ministerit kävivät asiasta alustavan keskustelun. Strategialla ja siihen liittyvillä ehdotuksilla pyritään palauttamaan Schengen-alueen normaali toiminta, lisäämään jäsenmaiden keskinäistä luottamusta sekä ottamaan huomioon koronakriisistä saadut kokemukset, erityisesti koskien toimenpiteiden parempaa koordinaatiota EU:n tasolla.

Komissio totesi, että Schengen on kohdannut paljon haasteita ja ne tulevat jatkumaan. Strategialla on kolme keskeistä kärkeä: ulkorajat, Schengen-alueen sisäiset toimet, ja hallinnointi ja valmius. Ulkorajojen osalta keskeistä on toimeenpanna käynnissä olevat tietojärjestelmähankkeet ja Frontexin pysyvä joukko. Ulkorajoja täytyy vahvistaa ja tässä jokaisen jäsenmaan panos on kriittinen kokonaisuuden kannalta. Sisäisiin toimiin liittyen komissio aikoo ehdottaa uutta poliisiyhteistyösäännöstöä. Myös maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikassa tarvitaan yhteistyötä. Myöhemmin tänä vuonna annettava ehdotus Schengenin rajasäännöstön päivittämisestä tulee huomioimaan pandemian opit. Sisärajatarkastusten käyttöönotto tulee säilymään, mutta sen on oltava ehdottoman viimeinen vaihtoehto. Hallinnon vahvistamisessa on kyse ennen kaikkea Schengen-foorumien järjestämisestä ja arviointiraporttien laadinnasta. Myös Schengen-alueen laajentuminen tulisi saattaa loppuun.

Keskustelussa Schengen-strategia otettiin positiivisesti vastaan ja ministerit ilmaisivat vahvaa halukkuutta kehittää Schengeniä. Suurinta yhteisymmärrystä jäsenvaltioiden kesken löytyy ulkorajavalvonnan vahvistamiseen ja poliisiyhteistyön kehittämiseen liittyen. Sisärajavalvonnan tulee olla mahdollista, mutta viimesijainen keino. Yleisesti ottaen sisärajavalvontaa korvaavat toimet nähtiin tervetulleena avauksena ja useat jäsenvaltiot kannattivat erityisesti modernin teknologian käytön lisäämistä. Komissiolta toivottiin tähän liittyen yksityiskohtaisempia tietoja kehitysajatuksista. Suurin jäsenvaltioita jakava asia on Schengenin sekä maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan liittäminen komission esityksen mukaisesti toisiinsa. Schengen-alueen hallinnointiin liittyen kannatettiin erityisesti poliittisen tason Schengen-foorumeiden järjestämistä ja komission vuosittaisia Schengen-alueen tilaa koskevia raportteja. Schengenin arviointi- ja valvontamekanismia koskevan asetuksen uudistamista pidettiin tervetulleena.

Suomi korosti vapaan liikkuvuuden merkitystä Schengen-alueella. Vapaan liikkuvuuden rajoitusten tulee olla oikeutettuja, suhteellisia ja läpinäkyviä. Samaan aikaan jäsenvaltioiden velvollisuus on taata kansalaistensa turvallisuus. On tärkeää, että jäsenmailla säilyy mahdollisuus ottaa sisärajatarkastukset käyttöön. Ulkorajojen hallinnoinnissa Suomi jakaa komission tavoitteen maailman teknologisesti kehittyneimmästä rajahallinnointijärjestelmästä. Suomi pitää hyvänä, että strategiassa on viitattu yhdennetyn rajaturvallisuuden monivuotiseen strategiseen politiikkaan. Maahanmuuttopaktin ehdotukset edistävät Schengen-alueen toimivuutta, sillä ehdotuksissa on useita työkaluja luvattoman liikkumisen torjumiseksi ja nykytyökalujen tehokkaaksi toimeenpanemiseksi. Samanaikaisesti tulee helpottaa laillista matkustamista ja varmistaa sujuvat rajanylitykset. Olemassa olevia työkaluja on hyödynnettävä paremmin sisäisen turvallisuuden vahvistamiseksi Schengen-alueella. Rajatylittävän lainvalvontaviranomaisten yhteistyön vahvistaminen ja nykyisten järjestelmien kaikkien toimintojen täysimääräinen käyttö on olennaista. Suomi pitää tervetulleena komission aloitetta tarkastella EU-politiikkaa rajatylittävästä lainvalvontaviranomaisten yhteistyöstä sekä EU:n tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön modernisoimisesta. Schengen-arviontien on oltava läpinäkyviä, tehokkaita, luotettavia ja ihmisoikeuksia kunnioittavia. Havaitut puutteet tulee korjata nopeasti. Keskinäinen luottamus ja vertaisarviointi ovat arviointijärjestelmän kulmakiviä. Jäsenvaltioiden ja neuvoston roolia on vahvistettava.

6. Tietojärjestelmien yhteentoimivuus: EES- ja ETIAS-järjestelmien toimeenpanon tilannekatsaus
9085/21; Komission tiedotusasia

Komissio antoi tilannekatsauksen tietojärjestelmien yhteentoimivuuteen liittyen rajanylitystietojärjestelmän ja Euroopan matkustustieto- ja lupajärjestelmän täytäntöönpanosta.

7. Terrorisminvastaisen työryhmän antama päivitys yhteistyön lisäämisestä terrorismin torjunnasta vastaavien viranomaisten välillä
Keskustelu

Ministerit ottivat tiedoksi terrorisminvastaisen ryhmän (CTG) päivityksen terrorismin torjunnasta vastaavien viranomaisten välisestä yhteistyöstä.

8. EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan uudistus
9178/21; Edistymisraportti

Puheenjohtaja antoi edistymisraportin EU:n maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan uudistuksen käsittelystä. Ulkoinen ulottuvuus on yksi uudistuksen keskeisistä osa-alueista. Tavoitteena on kehittää ja tehostaa yhteistyötä lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa sekä luoda kattavia, räätälöityjä ja molempia osapuolia hyödyttäviä kumppanuuksia keskeisten kumppanimaiden kanssa. Sisäisen ulottuvuuden osalta työtä on jatkettu asiantuntijatasolla muuttoliikkeen hallinta-asetuksen, muutetun turvapaikkamenettelyasetuksen ja seulonta-asetuksen osalta.

9. Muut asiat

Muissa asioissa saatiin tietoa tulevasta EU:n ja Yhdysvaltojen oikeus- ja sisäministereiden kokouksesta, sekä puheenjohtajan aloitteesta, jonka tavoitteena on tiivistää EU:n ja Pohjois-Afrikan maiden välistä yhteistyötä oikeus- ja sisäasioiden sektorilla. Komissio informoi eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskevan asetuksen täytäntöönpanosta. Lisäksi puheenjohtaja informoi käsiteltävänä olevien säädösehdotusten tilanteesta, erityisesti erityisosaajadirektiivistä saavutetusta poliittisesta yhteisymmärryksestä ja edistymisestä EU:n turvapaikkavirastoa koskevan asetuksen käsittelyssä. Tuleva puheenjohtajamaa Slovenia esitteli työohjelmansa.

Suomen edustajat
Pysyvä edustaja Marja Rislakki ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	Europol, henkilöiden vapaa liikkuvuus, huoltovarmuus, koronavirukset, kriittinen infrastruktuuri, maahanmuutto, muuttoliike, oikeus- ja sisäasiat, osa-neuvosto, rajat, rajavalvonta, rikollisuus, sisäraja, tekoäly, terrorismi, tietojärjestelmät, ulkorajat
Hoitaa	**LVM, OM, SM, STM, TEM, UM, VM**
Tiedoksi	EUE, LIIVI, MMM, OKM, PE, PLM, TPK, TULLI, VNK, VTV, YM